

Sygn. akt III AUa 934/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Marcjanna Górską
Protokolant: st. sekr. sądowy Bożena Klukowska	

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013 r. w Lublinie

sprawy M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy M. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 14 czerwca 2013 r. sygn. akt VIII U 750/13

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję i ustala M. P. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku;

II. wniosek o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.;

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz M. P. 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 934/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. P. uchylecia decyzji z dnia 6 października 2011 r. w części, zawieszającej na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011, Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r, do dnia 21 listopada 2012 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytury.

W dniu 5 kwietnia 2013 r. wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w części dotyczącej zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. i wypłatę zawieszonych w powyższym okresie świadczenia wraz z należnymi odsetkami (odwołanie k. 2-5 a.s.).

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 19 marca 2013 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej.

M. P. urodził się w dniu (...)

We wniosku o przyznanie emerytury z dnia 14 stycznia 2009 r. wskazywał, że pozostaje w stosunku pracy.

Wnioskodawca uzyskał prawo do emerytury na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 23 stycznia 2009 r, od dnia 1 stycznia 2009 r.

Wnioskodawca pobierał świadczenie do dnia 30 września 2011 r. W dniu 6 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury M. P. od dnia 1 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie przez niego zatrudnienia. Jako podstawę wydania decyzji wskazano przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. W decyzji wskazano nadto, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia wnioskodawca winien przedłożyć w organie rentowym świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy.

W dniu 13 grudnia 2012 r. wnioskodawca wniósł do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. skargę o wznowienie postępowania i wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. wraz z odsetkami.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 19 marca 2013 r. odmówił uchylenia decyzji z dnia 6 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesiła prawo do emerytury M. P. za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. Wskazując na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Podstawą wydania decyzji organu rentowego z dnia 6 października 2011 r. w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010, Nr 257, poz. 1726) obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 r.

Sąd Okręgowy stwierdził, że przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się nowe przepisy, poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Przy zastosowaniu wskazanych przepisów organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego skarżącemu. Sąd Okręgowy podniósł, że w kwestii konstytucyjności wskazanych przepisów wypowiedział się Trybunał

Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 1285) orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym wyrokiem przepis art. 103a w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytur przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. W złożonym odwołaniu M. P., wnosząc o uchylenie decyzji i wznowienie wypłaty emerytury oraz wypłatę odsetek powoływał się na wskazany wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Okręgowy stwierdził, że z wyżej powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wynika, iż ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W sytuacji wnioskodawcy wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. M. P. istotnie uzyskał prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 r. i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału, obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Apelację od tego wyroku wniósł M. P. i zaskarżając powyższy wyrok w całości zarzucił mu: 1/ naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwą interpretację i zastosowanie w niniejszej sprawie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 17 grudnia 1998 r., a to przez przyjęcie, że ubezpieczony podlegał regulacji w/w przepisu, w sytuacji, gdy wniosek o naliczenie i wypłatę emerytury złożył w dniu 14 stycznia 2009 r., czyli w czasie nieobowiązywania art. 103 ust. 2a przywołanej ustawy w związku z utratą jego mocy obowiązującej od dnia 8 stycznia 2009 r.

2/ oparcie wyroku Sądu I instancji na niewłaściwej interpretacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygnatura akt K 2/2012 przez przyjęcie, że w/w wyrok ma zastosowanie do ściśle określonej kategorii osób, do której nie należy ubezpieczony M. P., z uwagi na nabycie przez niego, według Sądu I instancji, prawa do emerytury w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelujący zarzucił także wyrokowi :

3/ nierozpoznanie istoty sprawy, jaką było żądanie przez ubezpieczonego zmiany zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 19 marca 2013 r. poprzez uchylenie decyzji z 06.10.2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawieszona prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. i wypłaty emerytury za w/.w okres wraz z ustawowymi odsetkami, w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (sygnatura akt K 2/12) orzekł, że w przypadku osób, którym emeryturę przyznano przed 1 stycznia 2011 r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury nie ma podstaw do zawieszenia wypłaty emerytury.

Apelujący wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie i poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L. poprzez zobowiązanie organu rentowego do wypłaty

emerytury należnej ubezpieczonemu M. P. za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej miesięcznej należności naliczonymi od dnia zapłaty;

2/ zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania sądowego, ewentualnie wnosil o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji apelujący podniósł, że prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, iż wniosek o emeryturę M. P. złożył 14 stycznia 2009 r., a więc po uchyleniu ze skutkiem od stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mówiącego o konieczności rozwiązania stosunku pracy jako warunku uzyskania emerytury.

Emeryturę M. P. uzyskał na podstawie decyzji ZUS z dnia 23 stycznia 2009 r. – od dnia 1 stycznia 2009 r. – bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, pomimo, że we wniosku o przyznanie emerytury z 14 stycznia 2009 r. wskazał, że pozostaje w stosunku pracy. ZUS przyznając M. P. emeryturę uzależnił to prawo tylko od stażu ubezpieczonego i wieku, a nie od warunku rozwiązania umowy o pracę.

Zatem w stosunku do odwołującego się M. P. ZUS uznał, że uzyskał on prawo do emerytury według nowych zasad obowiązujących od 8 stycznia 2009 r., a nie w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Działania organu rentowego potwierdziły, że M. P. należy do kategorii osób, do których w świetle orzeczenia TK, art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma zastosowania.

O powyższym świadczy wydanie decyzji przez ZUS w dniu 23 stycznia 2009 r., w której ustalono prawo do emerytury i nie zawieszano wypłaty świadczenia w sytuacji kontynuowania zatrudnienia.

Organ rentowy rozpoczął wypłatę świadczenia emerytalnego od 1 stycznia 2009 r. ale apelujący jeszcze pozostawał w zatrudnieniu i pobierał emeryturę do dnia 30 września 2011 r., kiedy to decyzją z dnia 6 października 2011 r. (...) Oddział w L. wstrzymał wypłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Apelujący podkreślił, że prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, iż wniosek o emeryturę M. P. złożył 14 stycznia 2009 r., a więc po uchyleniu ze skutkiem od 8 stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2a ustawy wyżej cytowanej.

. W przedmiotowej decyzji nie zawarto typowego pouczenia stosowanego w sytuacji przyznawania świadczenia w oparciu o art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że w „celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny jednak wyprowadził z niego błędne wnioski.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że istotą sprawy było ustalenie czy zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wnioskodawca ma prawo do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r. Wyrokiem tym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726, oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. Nr 2009 r. Nr 153, poz. 1227), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. wyżej cytowanej, w okresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającego z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dziennik Ustaw.

W sprawie niniejszej należało zatem rozważyć, czy wnioskodawca należy do kręgu osób objętych przedmiotowym orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, a więc czy wnioskodawca nabył prawo do emerytury w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, że apelujący M. P. złożył wniosek o emeryturę 14 stycznia 2009 r., ale organ rentowy przyznał mu prawo do emerytury od 1 stycznia 2009 r. decyzją z dnia 23 stycznia 2009 r. W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, apelujący znalazł się poza kręgiem osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. i w tej sytuacji nie ma on prawa do wypłaty wyrównania emerytury od dnia 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 roku

Stanowisko Sądu Okręgowego w tym zakresie jest błędne.

Nie ulega wątpliwości, że M. P. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury sporządzony w zakładzie pracy apelującego tj. (...) Publicznym Szpitalu (...) w L. w dniu 12 stycznia 2009 r., który wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. w dniu 14 stycznia 2009 r.

M. P. wskazał we wniosku, w punkcie 9, że pozostaje nadal w stosunku pracy (...) w L.. Skoro M. P. złożył wniosek o przyznanie emerytury w dniu 12 stycznia 2009 r., to należy przypomnieć, jakie przepisy obowiązywały w dacie złożenia tego wniosku.

Od dnia 1 lipca 2000 r. obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a dodany do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227), poprzez przepis art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2000, Nr , poz. 118). Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz.1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez art. 37 pkt 5b cyt. ustawy.

Z dniem 1 stycznia 2011 r. został dodany do ustawy o emeryturach i rentach przepis art. 103a przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U, z 2010 r. Nr 257, poz. 1726).

Przepis art. 103a stanowi, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

W ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. wyżej cytowanej został zawarty przepis przejściowy tj. art. 28, z którego wynikało, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepis ustawy, o której mowa w art.6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Oznacza to, że z dniem wejścia w życie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. wyżej cytowanej, zgodnie, z którym począwszy od dnia 1 października 2011 r. prawo do emerytury przyznanej przed dniem 1 stycznia 2011 r. ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, stanowi on podstawę prawną do zawieszenia prawa do świadczenia emerytalnego.

M. P., co nie ulega żadnej wątpliwości, złożył wniosek o emeryturę w dniu 12 stycznia 2009 r., a więc w dacie, kiedy nie obowiązywał już od dnia 8 stycznia 2009 r. przepis art. 103 ust.2a ustawy wyżej cytowanej. ZUS rozpoznając ten wniosek, wydał decyzję w dniu 23 stycznia 2009 r., w której, co prawda przyznał wnioskodawcy M. P. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2009 r., ale nie zawiesił prawa do wypłaty tego świadczenia, pomimo, że wnioskodawca zatrudnienie kontynuował przed dniem złożenia wniosku.

Oznacza to, że organ rentowy w dacie wydania decyzji z 23 stycznia 2009 r. zastosował nowe przepisy, obowiązujące od 8 stycznia 2009 r. przy ustalaniu prawa do wypłaty emerytury.

Świadczy o tym również fakt, że organ rentowy w stosunku do wnioskodawcy wydał decyzję w dniu 6 października 2011 roku o zawieszeniu wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z art. 116 pkt 1 ustawy wyżej cytowanej, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba, że ustawa stanowi inaczej. Wnioski w tej sprawie zgłasza się w organie rentowym bezpośrednio lub za pośrednictwem płatnika. W sytuacji wnioskodawcy wniosek taki za pośrednictwem płatnika został zgłoszony w dniu 12 stycznia 2009 r., a więc pod urzędem obowiązującym nowego stanu prawnego.

Skoro M. P. złożył wniosek w dniu 12 stycznia 2009 r. (a nie przed dniem 8 stycznia 2009 r.), to oznacza, że wybrał czas, w którym miał już prawo do wypłaty świadczenia, pomimo kontynuowania zatrudnienia a więc bez konieczności uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Organ rentowy rozstrzygając ten wniosek wydał decyzję w dniu 23 stycznia 2009 r. (a nie przed dniem 8 stycznia 2009 r.) i zastosował do wnioskodawcy, nowy stan prawny, bowiem w tej decyzji ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury, ale nie zawiesił wypłaty świadczenia w sytuacji kontynuowania zatrudnienia.

Wymaga też podkreślenia fakt, o czym wspomina w apelacji jej autor, że organ rentowy w wydanej przedmiotowej decyzji nie zawarł typowego pouczenia stosowanego w sytuacji przyznawania świadczenia na podstawie art., 103 ust.2a ustawy wyżej cytowanej, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. wyżej cytowanej, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Nie ulega wątpliwości, że art. 129 ust. 1 ustawy wyżej cytowanej w ogóle nie nawiązuje do daty zgłoszenia wniosku, skoro stanowi on, że prawo do świadczenia powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. W myśl jednak tego przepisu może zachodzić sytuacja, która spowoduje konieczność przesunięcia daty ustalenia powstania prawa do emerytury od początku miesiąca, w którym złożono wniosek, jeżeli wraz z powstaniem, (ustaleniem) prawa do tego świadczenia miałyby się spełnić prawo do jego wypłaty. Taka sytuacja miała miejsce w tym przypadku, kiedy data zgłoszenia wniosku, decydująca o wypłacie świadczenia, zbiegła się z datą ustalenia prawa do emerytury.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że wnioskodawca już przed dniem 1 stycznia 2009 r. spełnił wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury, bowiem urodził się (...) i udowodnił więcej niż 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Spełnił też warunki do nabycia prawa do tej emerytury w dniu 1 stycznia 2009 r. Jednakże składając wniosek o przyznanie prawa do emerytury w styczniu 2009 r. a konkretnie 12 stycznia 2009 roku, domagał się nie tylko przyznania (ustalenia) prawa do emerytury ale przede wszystkim ustalenia prawa do wypłaty emerytury, a to prawo mogło być zrealizowane jedynie po dniu 8 stycznia 2009 r. Organ rentowy w decyzji z dnia 23 stycznia 2009 r. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 1 stycznia 2009 r. tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę ale bez zawieszenia prawa do wypłaty tego świadczenia. Oznacza to, że przy rozpoznawaniu wniosku z dnia 12 stycznia 2009 roku organ rentowy zastosował nowe przepisy.

Skoro zamiarem wnioskodawcy było uzyskanie prawa do wypłaty świadczenia i w tym celu złożył taki wniosek w dniu 12 stycznia 2009 r., już po zmianie przepisów, to przyznanie w decyzji z dnia 23 stycznia 2009 r. emerytury od dnia 1 stycznia 2009 r. nie zmieniło jego zamiaru i żądania skierowanego w celu uzyskania emerytury powiązanej z prawem do jej wypłaty.

Decyzja przyznająca emeryturę, czyli ustalająca prawo do świadczenia, nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratoryjny. Oznacza to, że nie tworzy ona prawa do emerytury, ale jedynie nabycie tego prawa przez wnioskodawcę potwierdza. Wniosek zaś ma takie znaczenie, że zgodnie z art. 129 ust.1, niezależnie od terminu spełnienia warunków do nabycia tego prawa, wypłaca się je poczynając od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie, a ten zgłoszono w dniu 12 stycznia 2009 r.

Na marginesie jedynie zauważyć należy, że z dniem 1 maja 2011 r. został dodany art. 136a przez art. 8 pkt 7 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 75, poz. 398). Przepis ten stanowi, że kwotę emerytury lub renty przysługującej za niepełny miesiąc ustala się dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych, w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Przepis ten nie obowiązywał w dacie 12 stycznia 2009 r., stąd ZUS przy wypłacie świadczenia posłużył się zasadą wyrażoną w art. 129 ust. 1 wyżej cytowanej ustawy. Jednakże brak nowego rozwiązania w dacie złożenia wniosku o emeryturę nie może obciążać wnioskodawcy przyjęciem niekorzystnego dla niego rozwiązania, a mianowicie, że domagał się we wniosku z dnia 12 stycznia 2009 roku ustalenia prawa do emerytury i jego wypłaty od dnia 1 stycznia 2009 r., gdy w rzeczywistości przepis o zawieszeniu wypłaty emerytury dla osób kontynuujących zatrudnienie jeszcze obowiązywał do 8 stycznia 2009 r.

Wskazując na powyższe, w niniejszej sprawie właśnie ten warunek zgłoszony przez wnioskodawcę w dniu 12 stycznia 2009 r. o przyznanie prawa do emerytury i wypłaty tej emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, ma istotne znaczenie dla zastosowania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12, które zostało ogłoszone w dniu 22 listopada 2012 r. Wyrokiem tym Trybunał Konstytucyjny wyraźnie stwierdził, że ma on zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy czyli w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Wnioskodawca spełnił te warunki.

Wbrew zatem stanowisku Sądu Okręgowego, należy uznać, że wnioskodawca, składając wniosek o przyznanie emerytury w dniu 12 stycznia 2009 r. nabył do niego prawo przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, gdyby wnioskodawca takich warunków nie spełnił, organ rentowy nie podjąłby zamiaru wypłaty tego świadczenia od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, czyli od dnia 22 listopada 2012 r. Należy stwierdzić, że uregulowanie Konstytucji wyraźnie jednak wskazuje na retroaktywne skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego orzekającego o niekonstytucyjności przepisu prawa.

Z treści art. 190 ust. 4 Konstytucji RP wynika, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności przepisu z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie, którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach stanowi

podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Przyjęcie innego stanowiska w tym względzie przekreśliłoby sens instytucji wznowienia postępowania, którego celem jest przecież wydanie orzeczenia zgodnego z prawem w sytuacji, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zawiera wiążące stwierdzenie, iż akt normatywny pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu.

W nowym stanie prawnym, ukształtowanym w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, rozpatrzenie sprawy jest nie tylko dopuszczalne, ale możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo jednostki. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2006 r. I PK 116/05 (Lex nr 214272), realizację reguły określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi na gruncie postępowania cywilnego przepis art. 401¹ k.p.c. nakazujący wznowienie postępowania sądowego w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową, lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

W konsekwencji po każdym wznowieniu postępowania czy na podstawie art. 401¹ k.p.c., czy art.145a § 1 k.p.a., które ma miejsce w niniejszej sprawie, Sąd stwierdzając, iż orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny.

Kolejnym argumentem pozwalającym przyjąć retroaktywność orzeczeń Trybunału jest instytucja pytania prawnego przewidzianego w art. 193 Konstytucji, który stanowi, że każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Istota pytania prawnego sprowadza się bowiem do zastosowania orzeczenia Trybunału do zaistniałego w przeszłości stanu faktycznego przez Sąd orzekający w danej sprawie.

Reasumując powyższe, stwierdzić należy, iż utrata mocy obowiązującej przepisu (aktu prawnego) zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny następuje, stosownie do cytowanego wyżej art.190 ust. 3 Konstytucji, z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału i orzeczenie to ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Oznacza to, że przepis ten z datą ogłoszenia wyroku Trybunału zostaje wyeliminowany z porządku prawnego i po tej dacie nie może być stosowany.

Utrata mocy obowiązującej nie oznacza jednak unieważnienia wcześniej istniejącego stanu prawnego. Eliminacja skutków wynikających z niekonstytucyjnych przepisów wymaga indywidualnych rozstrzygnięć w sferze stosowania prawa.

Sąd Apelacyjny podziela ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, w świetle którego „uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (por.: wyrok z dnia 21 listopada 2006 r. II PK 42/06 –Lex nr 950622, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 Lex nr 564856).

W ocenie Sądu Apelacyjnego inne rozumienie skutków orzeczenia Trybunału w przedmiocie niekonstytucyjności przepisów, naruszałoby zasadę państwa prawnego wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwalałoby, bowiem władzy ustawodawczej, a za jej pośrednictwem władzy wykonawczej, na korzystanie z „niepewnych konstytucyjnie” rozwiązań prawnych bez ponoszenia odpowiedzialności w tym zakresie.

Do czasu, bowiem orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności przepisów z Konstytucją, istniałaby możliwość osiągnięcia określonych skutków.

Należy, zatem stwierdzić, że w zaistniałej sytuacji, Sąd Okręgowy błędnie ocenił skutki złożonego wniosku przez wnioskodawcę w dniu 12 stycznia 2009 r. oraz rozstrzygnięcia zawartego w decyzji organu rentowego z dnia 23 stycznia 2009 roku. Należy podnieść, że w wyroku z dnia 2 października 2008 r., sygn. akt I UK 88/08, Nr Lex 575200, Sąd Najwyższy stwierdził, że „ sąd ubezpieczeń społecznych nie jest związany wadliwą lub niewadliwą co do istoty rozszczeń ubezpieczonego podstawą prawną decyzji”.

Zasada trwałości prawomocnych decyzji ustalających (deklaratoryjnych) prawa do emerytury zakłada pewność i niezależność tylko takich uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych, które zostały nabyte przez wypełnienie ustawowych przesłanek zawartych w bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa ubezpieczeń społecznych.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny stwierdza, że uzasadnione było odniesienie się do przepisów obowiązujących w dacie złożenia przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie prawa do emerytury i jej wypłaty oraz skutków przyznania prawa do emerytury przez organ rentowy od dnia 1 stycznia 2009 roku w prawomocnej decyzji. Było to niezbędne dla oceny żądania wnioskodawcy zgłoszonego we wniosku w wówczas obowiązującym stanie prawnym. Było to także niezbędne w celu wykazania, że wnioskodawca spełnia warunki do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r. na podstawie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Apelacyjny uznał, że zarzuty apelacyjne okazały się słuszne dlatego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i ustalił M. P. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r.

Jeżeli chodzi o żądanie wypłaty odsetek, to Sąd przekazał ten wniosek do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, to Sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie.

Jeżeli zatem po wniesieniu odwołania zostanie zgłoszone nowe żądanie, to sąd nie może go rozpoznać, ale jest zobowiązany przekazać żądanie do rozpoznania organowi rentowemu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 r., II UKN 022/98, OSNAP z 2000 r. Nr 15, poz. 591, oraz z dnia 26 maja 2011 r., II UK 360/10, Lex 901610).

Zasądzenie kosztów od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz M. P. w wysokości 150 zł, które obejmują zastępstwo radcy prawnego oraz koszty apelacji 30 zł, uzasadnia art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 490, z 2013 r.)

Sąd Apelacyjny orzekł jak w sytuacji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.